

Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví
Ústav archeologie a muzeologie
Filozofická fakulta Masarykovy univerzity
Arna Nováka 1
602 00 Brno

Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví

Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví při Masarykově univerzitě působí od roku 1994 a je dosud jedinou Katedrou UNESCO na světě, která svoji pozornost zaměřuje na podporu muzeologie.¹ Vzhledem k této skutečnosti i k výročí dvaceti let svého působení a zejména na základě kritické reflexe vlastní činnosti a výhledů do budoucna a zvážení výzev, které jsou uvedeny v programových dokumentech UNESCO (37 C 4 Medium-Term Strategy 2014 – 2021 A 37 C 5 Approved Programme And Budget 2014 - 2017) připravila a předkládá Katedra UNESCO inovované záměry své činnosti. Návrh vychází z aktuální situace a potřeb české i světové muzeologie i z možností katedry jako organické součásti Ústavu archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity v Brně.

Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví je profilována coby myšlenkové centrum, místo setkávání a výměny poznatků v oblasti muzeologie a s ní souvisejících oborů. Předpokládá úzkou interdisciplinární spolupráci mezi subjekty Masarykovy univerzity, spolupráci s univerzitami v České republice i v zahraničí a s dalšími odbornými institucemi muzejní i archeologické praxe tak, aby metodicky pokryla oblast teoretické i aplikované muzeologie a problematiku uchovávání a prezentace světového dědictví. Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví díky svému univerzitnímu zázemí a dlouhodobým praktickým zkušenostem bude nadále garantovat vědeckovýzkumnou činnost, výuku studentů i odborníků z praxe a výměnné stáže akademických pracovníků. Pilířem její činnosti zůstává informační a metodická podpora v oblasti muzeologického zpracování světového dědictví podpořená jedinečným mezioborovým propojením poznatků muzeologie a archeologie. Působení katedry je v souladu s aktuálními dokumenty UNESCO (37 C 4 Medium-Term Strategy 2014 – 2021 A 37 C 5 Approved Programme And Budget 2014 – 2017 a Guidelines and procedures for the UNITWIN/UNESCO Chairs Programme)² a je zaměřeno na podporu naplňování strategických cílů v těchto dokumentech stanovených.

---

¹ „Posláním Katedry bude prosazovat integrovaný systém výzkumných, vzdělávacích, informačních a dokumentačních aktivit na poli muzeologie a kulturního a přírodního dědictví. Bude sloužit jako nástroj usnadňující sub-regionální a regionální spolupráci mezi předními mezinárodně uznávanými výzkumnými a pedagogickými pracovníky a výzkumnými a pedagogickými pracovníky Univerzity.“ *Dohoda o zřízení Katedry UNESCO pro muzeologii a světové dědictví při Masarykově univerzitě v Brně* [online]. Paříž: Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu UNESCO, Brno: Masarykova univerzita v Brně, listopad 1994, s. 3, bod 2 [cit. 2015-03-16]. Dostupný z [www: <http://www.phil.muni.cz/wune/home/Documents/ostatni-dokumenty/dohoda%20o%20zrizeni%20katedry%20UNESCO.doc/view>](http://www.phil.muni.cz/wune/home/Documents/ostatni-dokumenty/dohoda%20o%20zrizeni%20katedry%20UNESCO.doc/view).

² *37 C/4 Medium-Term Strategy 2014 – 2021* [online]. Paris : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2014 [cit. 2014-08-21]. Dostupný z [www: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002278/227860e.pdf>](http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002278/227860e.pdf).; Pravidla pro činnost kateder UNESCO dostupná z [www: http://en.unesco.org/unitwin-unesco-chairs-programme](http://en.unesco.org/unitwin-unesco-chairs-programme).

Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví směřuje k cílené podpoře celospolečenského vědomí úlohy muzeí pro trvale udržitelný rozvoj společnosti, posilování jejich významu coby nositelů kulturního a mezikulturního dialogu a poznatků paměti minulých generací. Katedra je formována jako centrum odborné podpory muzejním a dalším kulturním institucím, které se zabývají fenoménem kulturního dědictví.

V návaznosti na Rezoluci č. 43 přijatou 37. zasedáním Generální konference UNESCO³ je činnost Katedry zaměřena na podporu vědecké role muzeí, vědeckého zázemí oboru muzeologie a aplikovanou rovinu každodenní muzejní praxe ve třech stěžejních oblastech – teorie muzeologie a historie muzeálního fenoménu, muzejní výstavnictví a muzejní pedagogika. Edukační působení ve formě přednášek, seminářů, stáží, odborných publikací a dalších forem mentoringu sleduje zásady celoživotního vzdělávání.

Významnou součástí činnosti Katedry UNESCO pro muzeologii a světové dědictví je podpora propojení českého muzeologického a muzejního prostředí s aktuálním světovým vývojem oboru formou přednášek významných zahraničních muzeologů i formou prezentace českého muzeologického zázemí zahraničnímu publiku.

Vzhledem k těmto záměrům bude postupně vytvářena elektronická prezentační a informační platforma v českém a anglickém jazyce. Webové stránky Katedry jsou zamýšleny jako místo

- aktivního setkávání studentů, akademiků i oborových praktiků pro vzájemnou diskuzi;
- sdílení nejnovějších informací a poznatků;
- prostor pro navazování a zprostředkování spolupráce a mezioborových propojení;
- prostor pro prezentaci výsledků práce katedry a dalších partnerských subjektů.

Součástí bude:

- postupně formovaná elektronická knihovna (návaznost na repozitář Filozofické fakulty Masarykovy univerzity);
- adresář participujících institucí;
- e-learningové kurzy;
- webináře a videokonference umožní rychlý transport poznatků a mentorské činnosti i do velmi vzdálených lokalit.

Důležitým tématem jsou též interdisciplinární přesahy směrem k dalším oborům, které nacházejí své uplatnění v muzejních institucích (historie, archeologie, heritologie, dějiny umění, etnologie atp.), a metodická pomoc pro jejich vzájemnou kooperaci směřující k optimální podpoře muzejní dokumentace a prezentace světového dědictví. Díky úzké spolupráci v rámci Ústavu archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity se katedra zaměří na muzeologickou péči o archeologické památky jako modelový příklad propojení muzeologie (1) s obory v muzeích zastoupenými, (2) s muzejními archeologickými sbírkami a

---

³ Rezoluce č. 43 přijatá 37. zasedáním Generální konference UNESCO [cit. 2015-01-14]. Dostupný z [www: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002261/226162e.pdf>](http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002261/226162e.pdf).

(3) s terénním archeologickým průzkumem.⁴ Katedra nabídne odborné veřejnosti edukační činnost a praktické zvládnutí prospekčních i exkavačních metod archeologického výzkumu včetně experimentální archeologie.⁵

Činnost Katedry UNESCO pro muzeologii a světové dědictví je tedy zamýšlena ve třech základních rovinách:

- podpora úlohy muzeí (rozvoj teorie oboru a zdůraznění vědecké role muzeí, podpora a zdůraznění dokumentační a edukativní role muzejních institucí jako zhmotněného znalostního potenciálu minulosti, podpora muzeologické péče o archeologické dědictví, rozvoj metod výuky muzeologie, mezinárodní spolupráce);
- podpora dokumentace památek hmotného kulturního dědictví (podpora edukace v moderních metodách archeologického výzkumu a podpora jejich aplikace v praxi, spolupráce s orgány veřejné správy při formulování politik zaměřených na rozvoj péče o movité kulturní dědictví);
- vytvoření komunikační a informační platformy pro sdílení a transfer nejnovějších poznatků oboru.

Hlavní osy činnosti Katedry:

- odborná vědecká a publikační činnost;
- edukační činnost směrem k odborné i laické veřejnosti;
- zprostředkovávání nejnovějších oborových poznatků české i zahraniční odborné veřejnosti a orgánům veřejné správy.

Základní témata:

- teoretická a aplikovaná muzeologie (historie muzejního fenoménu, muzejní pedagogika, muzejní výstavnictví);
- muzeologická péče o archeologické památky.

Činnost Katedry se zaměří na tyto cílové skupiny:

- studenti vysokých škol v České republice i v zahraničí;
- studenti vyšších odborných škol v České republice;

---

⁴ Archeologie patří k nejpočetněji zastoupeným vědním oborům ve sbírkových fondech muzeí v ČR. Dle zák. č. 243/2000 Sb. jsou všechny movité archeologické nálezy ukládány v muzeích zřizovaných obcemi, kraji či ministerstvem kultury, případně ve státních organizacích, v nichž jsou trvale uchovávány sbírky muzejní povahy.

⁵ Ústav archeologie a muzeologie vede systematický archeologický průzkum několika archeologických lokalit (systematický výzkum polykulturního pravěkého areálu Těšetice-Kyjovice, raně středověké slovanské aglomerace Břeclav-Pohansko a středověkého hradu Rokštejn u Jihlavy.

- akademičtí pracovníci vysokoškolských pracovišť v České republice i v zahraničí;
- pracovníci muzeí, institucí památkové péče a ostatních oborů kulturního dědictví (např. archeologických institucí) v České republice i v zahraničí;
- odborná muzeologická a archeologická profesní sdružení a profesní sdružení dalších oborů zaměřených na kulturní dědictví;
- pracovníci orgánů veřejné správy, které se zabývají správou kulturního dědictví.

Realizační tým a spolupracující instituce

Činnost Katedry UNESCO pro muzeologii a světové dědictví, která je organicky včleněna do struktury Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, garantuje profesor tohoto ústavu, jehož nominace je projednána v součinnosti s Českou komisí pro UNESCO a se sekretariátem UNESCO podle mezinárodně platných pravidel.⁶ Činnost Katedry UNESCO pro muzeologii a světové dědictví bude podléhat pravidelné supervizi Rady Katedry. Členové Rady budou jmenováni rektorem Masarykovy univerzity na základě návrhu vedoucího Katedry UNESCO. Členy Rady Katedry UNESCO pro muzeologii a světové dědictví budou osoby renomované v oborech, které souvisejí s činností Katedry.

Hlavními partnery jsou

- **Institute for Protection of Cultural Heritage of Slovenia**, Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana, Slovenia
- **University of Graz, Institute of Art History**, Universitätsplatz 3/II, 8010 Graz, Austria
- **Faculty of Education, University of Ljubljana**, Karlejeva ploščad 016, 1000 Ljubljana, Slovenia
- **Comenius University in Bratislava, Faculty of Arts, Department of Ethnology and Museology**, Gondova 2, 814 99 Bratislava, Slovakia
- **Romano-Germanic Central Museum, Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte**, Ernst-Ludwig-Platz 2, 55116 Mainz, Germany
- **Technical museum in Brno**, Purkyňova 105, 612 00 Brno, Czech Republic

---

⁶ Pravidla pro činnost kateder UNESCO dostupná z www: <<http://en.unesco.org/unitwin-unesco-chairs-programme>>.

Kontakty

prof. Mgr. Jiří Macháček, Ph.D.
(v současnosti pověřený vedením Katedry UNESCO)
Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví
Ústav archeologie a muzeologie
Filozofická fakulta Masarykovy univerzity
Arna Nováka 1
602 00 Brno
Telefon: 549 49 4854
E-mail: machacek@phil.muni.cz

Mgr. Lenka Mrázová
(kontaktní osoba)
Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví
Ústav archeologie a muzeologie
Filozofická fakulta Masarykovy univerzity
Arna Nováka 1
602 00 Brno
Telefon: 549 49 6637
E-mail: mrazova.l@phil.muni.cz